

# SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE ZA 2019 ROK

## 1. *Ogólne informacje o Stowarzyszeniu LGD Puszcza Knyszyńska*

**Nazwa stowarzyszenia:** Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska

**Siedziba:** Supraśl

**Adres:** 16-030 Supraśl, ul. Piłsudskiego 17

**Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym:** 06.10.2008r.

**Numer KRS:** 0000314143

**Statystyczny numer identyfikacyjny w systemie REGON:** 200239812

**Dane dotyczące członków zarządu:**

**Prezes:** Adam Kamiński

**Wiceprezes:** Joanna Sokólska

**Członek Zarządu:** Agnieszka Ewa Tarkawian

## 2. *Cele statutowe Stowarzyszenia*

Działania stowarzyszenia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich dotyczą w szczególności:

- wspierania działań na rzecz realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszaru LGD Puszcza Knyszyńska,
- promocji obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich położonych na terenie, gmin należących do LGD Puszcza Knyszyńska,
- inicjowania i wspierania nowatorskich rozwiązań w rozwoju tych obszarów,
- wyboru projektów finansowanych w ramach strategii oraz projektów współpracy,
- mobilizowania ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich położonych na obszarze LGD Puszcza Knyszyńska,
- rozwijania i umacniania postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- upowszechniania i wymiany informacji o inicjatywach i ich źródłach finansowania, związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich i miejsko-wiejskich położonych na terenie LGD Puszcza Knyszyńska,
- wspierania i popierania przedsięwzięć, organizacji i osób działających zgodnie z celami statutowymi Stowarzyszenia,
- zawierania porozumień z samorządami i innymi osobami prawnymi w celu prowadzenia realizacji wspólnych projektów.

Cele Stowarzyszenia mają wpływ na stymulowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich, sprawne wykorzystanie potencjału rozwojowego terenów wiejskich

i miejsko-wiejskich, poprawę jakości życia społeczności lokalnej oraz wzrostu konkurencyjności miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także na aktywizację oraz współpracę lokalnych środowisk.

Realizacja celów stowarzyszenia następuje w szczególności poprzez wykonywanie zadań w zakresie podnoszenia świadomości mieszkańców wsi i podnoszenia jakości życia ludności na obszarze działania LGD Puszcza Knyszyńska. W szczególności następuje to poprzez realizację takich zadań, jak:

- organizacja szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla ludności z obszaru objętego LSR,
- udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu komputerowego,
- organizację imprez kulturalno-oświatowych, rekreacyjno-turystycznych i sportowych na obszarze objętym działalnością LGD Puszcza Knyszyńska,
- rozwoju aktywności społeczności lokalnej, w tym poprzez: promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego,
- kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,
- kultywowanie tradycyjnych wyrobów (produktów) lokalnych, zawodów i rzemiosła,
- rozwoju agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich i miejsko-wiejskich, w tym poprzez: stworzenie bazy informacji turystycznej oraz stron WWW, opracowanie i wydanie materiałów promocyjnych, wydawnictw i innych publikacji informacyjnych dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju,
- budowę nowej i modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras narciarstwa biegowego i zjazdowego, tras rowerowych, konnych, pieszych, wodnych, ścieżek spacerowych i dydaktycznych oraz innych,
- zachowania lub odtworzenia, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego ze szczególnym wskazaniem na obszary chronione, w tym obszary objęte siecią Natura 2000,
- zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym poprzez: prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowę i renowację, zabezpieczenie i oznakowanie obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla danej miejscowości,
- remont świetlic wiejskich i zakup ich wyposażenia,
- rozwoju lokalnej aktywności gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach lub produktach rolnych i leśnych, oraz tradycyjnych sektorach gospodarki,
- wspierania przedsięwzięć służących promocji obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich położonych w granicach działania Stowarzyszenia,
- wdrażania projektów współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej,
- budowania świadomości wspólnoty terytorialnej w odniesieniu do elementu łączącego jakim jest Puszcza Knyszyńska.



### 3. Działalność statutowa Stowarzyszenia

#### 3.1. Zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych, a także opis głównych zdarzeń prawnych w jej działalności o skutkach finansowych

##### 3.1.1. Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania – Puszcza Knyszyńska 2014-2020

W 2019r. LGD Puszcza Knyszyńska realizowała działania zgodnie z zawartą Umową o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, która określa warunki i sposoby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania – Puszcza Knyszyńska 2014-2020.

W dniu 19 czerwca 2019r. został podpisany Aneks nr 8 do umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zwiększający kwotę wsparcia w ramach PROW i EFRR.

W ramach PROW środki finansowe zostały zwiększone o kwotę stanowiącą 11% kwoty środków tj. do wysokości 1.210. 000,00 zł.

W ramach EFRR środki finansowe zostały zwiększone o kwotę stanowiącą 60% kwoty środków tj. do wysokości 5.926.839,60 zł.

### BUDŻET, ŚRODKI FINANSOWE

W ramach wybranej do realizacji strategii, jej łączny budżet, w ramach poszczególnych funduszy, kształtuje się na następującym poziomie:

Zakres wsparcia	WSPARCIE FINANSOWE (PLN)					RAZEM EFSI
	PROW	RPO		PO RYBY	FUNDUSZ WIODĄCY	
		EFS	EFRR			
<b>Realizacja LSR</b> (art. 35 ust.1 lit. B rozporządzenia nr 1303/2013)	12.210.000,00	8.385.884,00	15.804.905,60			36.400.789,60
<b>Współpraca</b> (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	550.000,00					550.000,00
<b>Koszty bieżące</b> (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)					3.050.000,00	3.050.000,00
<b>Aktywizacja</b> (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)					400.000,00	400.000,00
<b>RAZEM</b>	<b>12.760.000,00</b>	<b>8.385.884,00</b>	<b>15.804.905,60</b>		<b>3.450.000,00</b>	<b>40.400.789,60</b>

## PLAN FINANSOWY W ZAKRESIE PODDZIAŁANIA 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	5.542.173,00	3.167.827,00		8.710.000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2.227.050,00		1.272.950,00	3.500.000,00
<b>Razem</b>	<b>7.769.223,00</b>	<b>3.167.827,00</b>	<b>1.272.950,00</b>	<b>12.210.000,00</b>

### OBSZAR REALIZACJI LSR 2014-2020

LGD Puszcza Knyszyńska realizuje LSR 2014-2020 na obszarze następujących dziesięciu gmin województwa podlaskiego:

L.P	Gmina	Powiat	EFSI
1	Czarna Białostocka	białostocki	PROW/EFS/EFRR
2	Dobrzyniewo Duże	białostocki	PROW/EFS/EFRR
3	Gródek	białostocki	PROW/EFS/EFRR
4	Jasionówka	moniecki	PROW/EFS/EFRR
5	Juchnowiec Kościelny	białostocki	PROW/EFS/EFRR
6	Knyszyn	moniecki	PROW/EFS/EFRR
7	Michałow	białostocki	PROW/EFS/EFRR
8	Supraśl	białostocki	PROW/EFS/EFRR
9	Wasilków	białostocki	PROW/EFS/EFRR
10	Zabłudów	białostocki	PROW/EFS/EFRR

### NABORY

W ramach realizacji LSR, w 2019 r., zgodnie z harmonogramem naboru wniosków, ogłoszono i przeprowadzono 6 naborów wniosków o udzielenie wsparcia:

1. Nabór nr 1/2019 w ramach przedsięwzięcia I.1.3 Usługi senioralne; Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, Oś Priorytetowa IX. Rozwój lokalny RPO WP, typ projektu nr 9: Wsparcie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych



oraz usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami świadczonych w lokalnej społeczności.

Nabór zrealizowano w terminie od 13 do 28 maja 2019r.

W wyniku przeprowadzonego naboru nr 1/2019 wpłynął 1 wniosek. Członkowie Rady LGD Puszcza Knyszyńska dokonali oceny i wyboru operacji. Wniosek osiągnął minimum punktowe i został wybrany do dofinansowania oraz zmieścił się w limicie dostępnych środków.

2. Nabór nr 2/2019 w ramach przedsięwzięcia I.1.4 Wsparcie rodzin w społecznościach lokalnych; Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, Oś Priorytetowa IX. Rozwój lokalny RPOWP, typ projektu nr 10: Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Nabór zrealizowano w terminie od 13 do 28 maja 2019r.

W wyniku przeprowadzonego naboru nr 2/2019 wpłynął 1 wniosek. Członkowie Rady LGD Puszcza Knyszyńska dokonali oceny i wyboru operacji. Wniosek osiągnął minimum punktowe i został wybrany do dofinansowania oraz zmieścił się w limicie dostępnych środków.

3. Nabór nr 3/2019 w ramach przedsięwzięcia I.2.1 Infrastruktura integracji społecznej i aktywizacji zawodowej; Działanie 8.6. Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego, Oś priorytetowa VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, typ projektu nr 8: Projekty z zakresu infrastruktury społecznej.

Nabór zrealizowano w terminie od 13 do 28 maja 2019r.

W wyniku przeprowadzonego naboru nr 3/2019 wpłynęły 2 wnioski. Członkowie Rady LGD Puszcza Knyszyńska dokonali oceny i wyboru operacji. Wnioski osiągnęły minimum punktowe i zostały wybrane do dofinansowania oraz zmieściły się w limicie dostępnych środków.

4. Nabór nr 4/2019 w ramach przedsięwzięcia I.2.1 Infrastruktura integracji społecznej i aktywizacji zawodowej; Działanie 8.6. Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego, Oś priorytetowa VIII. Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, typ projektu nr 8: Projekty z zakresu infrastruktury społecznej.

Nabór zrealizowano w terminie od 14 do 30 października 2019r.

W wyniku przeprowadzonego naboru nr 4/2019 wpłynął 1 wniosek. Członkowie Rady LGD Puszcza Knyszyńska dokonali oceny i wyboru operacji. Wniosek osiągnął minimum punktowe i został wybrany do dofinansowania oraz zmieścił się w limicie dostępnych środków.

5. Nabór nr 5/2019 w ramach przedsięwzięcia I.1.4 Wsparcie rodzin w społecznościach lokalnych; Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, Oś Priorytetowa IX. Rozwój lokalny RPOWP, typ projektu nr 10: Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Nabór zrealizowano w terminie od 13 do 27 listopada 2019r.

W wyniku przeprowadzonego naboru nr 5/2019 wpłynęły 2 wnioski. Członkowie Rady LGD Puszcza Knyszyńska dokonali oceny i wyboru operacji. Wnioski osiągnęły minimum punktowe i zostały wybrane do dofinansowania oraz zmieściły się w limicie dostępnych środków.

6. Nabór nr 6/2019 w ramach przedsięwzięcia II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej na operacje w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 z zakresu tematycznego: rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, przez podejmowanie działalności gospodarczej – w tym podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w tym zakresie.

Nabór zrealizowano w terminie od 6 do 20 grudnia 2019r.

W wyniku przeprowadzonego naboru nr 6/2019 wpłynęło 31 wniosków.

Członkowie Rady LGD Puszcza Knyszyńska, dokonali oceny i wyboru operacji. Dziewiętnaście wniosków osiągnęło minimum punktowe i zostało wybranych do dofinansowania. W limicie dostępnych środków zmieściło się 16 operacji (3 operacje nie zmieściły się w limicie środków). Dwanaście wniosków nie zostało wybranych do dofinansowania.

W ramach tego naboru zostało złożone jedno odwołanie, w wyniku którego przywrócono wniosek do ponownej oceny przez Radę LGD Puszcza Knyszyńska. Rada uznała protest za niezasadny i podtrzymała swoją dotychczasową ocenę.

W dniu 09.12.2019 r. rozpoczęto procedurę ustalania terminów i kwot dostępnych środków dla naborów:

1/2020 Przedsięwzięcie III.1.1. Promocja obszaru, w tym promowanie produktów i usług lokalnych.

2/2020 Przedsięwzięcie III.2.3. Inkubator Inicjatyw Lokalnych na rzecz budowania kapitału społecznego, zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

3/2020 Przedsięwzięcie I.2.1. Infrastruktura integracji społecznej i aktywizacji zawodowej.

4/2020 Przedsięwzięcie I.2.2. Nadawanie nowych funkcji przestrzeni publicznej.

5/2020 Przedsięwzięcie I.2.3. Udostępnianie społeczności dziedzictwa kulturowego LGD Puszcza Knyszyńska.

6/2020 Przedsięwzięcie I.1.1 Programy aktywności lokalnej.

7/2020 Przedsięwzięcie I.1.4 Wsparcie rodzin w społecznościach lokalnych.

#### **DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNE ZREALIZOWANE PRZEZ LGD Puszcza Knyszyńska w 2019r. W RAMACH REALIZACJI PLANU KOMUNIKACJI ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ:**

- **Kampania informacyjna dot. założeń, realizacji i efektów LSR LGD Puszcza Knyszyńska:**

Ogłoszenia/ informacje na stronie internetowej LGD, w internecie, na portalach gminnych: Pracownicy biura systematycznie umieszczają i aktualizują informacje na stronie internetowej [www.puszczaknyszynska.org](http://www.puszczaknyszynska.org) dotyczące LGD, LSR, naborów wniosków o przyznanie pomocy przyczyniających się do realizacji LSR oraz wyników tych naborów. Jednocześnie informacje



dotyczące prowadzonych naborów były przesyłane do Urzędów Gmin, które umieszczały je na swoich stronach internetowych.

**Ogłoszenia / informacje w siedzibach członków LGD, działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; na tablicach ogłoszeń:**

Pracownicy biura wysyłają do członków LGD, w tym stowarzyszeń oraz gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej informacje dotyczące LSR i naborów wniosków o przyznanie pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

**Spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami w gminach:**

W ramach realizacji LSR w 2019 r. przeprowadzono trzy spotkania informacyjno-konsultacyjne.

- Spotkanie w dniu 4 lutego 2019r. dotyczyło omówienia i ustalenia harmonogramu planowanych naborów wniosków na lata 2019-2020, w tym w zakresie wykorzystania dodatkowych środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W spotkaniu uczestniczyło 11 osób.

- Spotkanie w dniu 11 kwietnia 2019r. dotyczyło omówienia i ustalenia harmonogramu planowanych naborów wniosków na lata 2019-2020, w tym w zakresie wykorzystania dodatkowych środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W spotkaniu wzięło udział 14 osób.

- Podczas spotkania w dniu 9 września 2019r. przedyskutowano zapisy Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Puszcza Knyszyńska w kontekście planowanych naborów wniosków oraz ustalono harmonogram naborów wniosków na lata 2019 - 2020. W spotkaniu uczestniczyło 9 osób.

• **Kampania promocyjna dot. założeń, realizacji i efektów LSR LGD Puszcza Knyszyńska:**

**Akcje promocyjne:**

LGD Puszcza Knyszyńska w 2019r. zorganizowała trzy akcje promocyjne dotyczące założeń, realizacji i efektów LSR Puszcza Knyszyńska:

- Akcja promocyjna LGD Puszcza Knyszyńska podczas XXIV SPOTKAŃ Z NATURĄ I SZTUKĄ "UROCZYSKO" w dniu 9 czerwca 2019r. Podczas UROCZYSKA stoisko informacyjno- promocyjne LGD odwiedziło ponad 40 osób, które uzyskały informacje na temat działalności LGD, obszaru objętego LSR, planowanych naborów wniosków oraz możliwości pozyskiwania środków.
- Akcja promocyjna LGD Puszcza Knyszyńska w dniu 15 września 2019r. Dobrzyniówce. Podczas akcji promocyjnej dotyczącej założeń, realizacji i efektów LSR LGD Puszcza Knyszyńska odbywającej się podczas Festynu "Przywróćmy pamięć dawnym czasom" stoisko informacyjno-promocyjne LGD odwiedziło ponad 50 osób, które uzyskały informacje na temat działalności LGD, obszaru objętego LSR, planowanych naborów

wniosków oraz możliwości pozyskiwania środków. Osoby odwiedzające stoisko otrzymywały gadżety LGD.

- Akcja promocyjna LGD Puszcza Knyszyńska w dniu 21 września 2019r. podczas MISTRZOSTW WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W UJEŹDŻENIU. Stoisko informacyjno-promocyjne LGD zostało odwiedzone przez ponad 30 osób, które uzyskały informacje na temat działalności LGD, obszaru objętego LSR, planowanych naborów wniosków oraz możliwości pozyskiwania środków. Na stoisku, oprócz informacji, osoby otrzymywały gadżety LGD.

#### **Fotogalerie zrealizowanych projektów:**

Na stronie internetowej [www.puszczaknyszynska.org](http://www.puszczaknyszynska.org) zostało zamieszczonych 5 fotogalerii ze zdjęciami zrealizowanych projektów.

- **Wsparcie doradcze i szkoleniowe:**

#### **Szkolenia dla wnioskodawców/ beneficjentów:**

W ramach realizacji LSR, w 2019r. przeprowadzono 9 szkoleń dla wnioskodawców / beneficjentów, w których uczestniczyło łącznie 185 osób. Szkolenia przeprowadzono w następujących miejscach i terminach:

1. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE I.1.3 Usługi senioralne” - w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 15 maja 2019r.
2. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE I.1.4 Wsparcie rodzin w społecznościach lokalnych” - w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 15 maja 2019r.
3. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE I.2.1 Infrastruktura integracji społecznej i aktywizacji zawodowej”- w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 15 maja 2019r.
4. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „Zasady wypełniania wniosku o płatność w ramach poddziałania 19.2 w zakresie podejmowania działalności gospodarczej PROW 2014-2020” – w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 30 lipca 2019r.
5. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE I.2.1 Infrastruktura integracji społecznej i aktywizacji zawodowej”- Supraśl, 9 września 2019r.
6. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE I.1.4 Wsparcie rodzin w społecznościach lokalnych” - w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 9 września 2019r.
7. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE III.1.1. Promocja obszaru, w tym promowanie produktów i usług lokalnych na operacje w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 z zakresu tematycznego: promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych”- w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 6 listopada 2019r.
8. Szkolenie dla wnioskodawców / beneficjentów „PRZEDSIĘWZIĘCIE III.2.3. Inkubator Inicjatyw Lokalnych na rzecz budowania kapitału społecznego, zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz przeciwdziałania zmianom klimatycznym na operacje w



ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 z zakresu tematycznego: wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych” - w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w Supraślu, w dniu 6 listopada 2019r

9. Szkolenie dla wnioskodawców „Wsparcie projektów senioralnych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Puszcza Knyszyńska 2014-2020” – w Waliłach Stacji w dniu 25 listopada 2019r.

#### **Doradztwo:**

W ramach realizacji LSR, w 2019 r., pracownicy biura udzielali bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność na operacje realizujące cele LSR, na rzecz potencjalnych beneficjentów.

#### **Badanie satysfakcji uczestników spotkań/ szkoleń/ doradztwa dla przyszłych wnioskodawców/ beneficjentów w 2019r.**

Podczas szkoleń oraz doradztwa w biurze LGD uczestnicy wypełniali anonimową ankietę monitoringową na temat spotkania/ szkolenia/ doradztwa (Badanie satysfakcji uczestników spotkań/ szkoleń/ doradztwa dla przyszłych wnioskodawców/ beneficjentów). Ankietę wypełniło 271 osób. Wszystkie osoby były zadowolone ze spotkań/ szkoleń/ doradztwa.

- **Komunikacja zwrotna:**

Pracownicy biura na bieżąco odpowiadali na pytania kierowane przez potencjalnych beneficjentów za pośrednictwem poczty e-mail.

- **Kampania promocyjna dot. marki LGD Puszcza Knyszyńska:**

#### **Gadżety promocyjne**

W ramach promocji został przygotowany komplet gadżetów promocyjnych (w tym m.in. breloki, notesy, etui na telefony, ołówki, magnesy, kubki i kominy).

#### **Akcje promocyjne**

W 2019r. odbyły się dwie akcje promocyjne dotyczące marki LGD Puszcza Knyszyńska.

1. 27 lipca 2019r. w Gródku. Podczas akcji promocyjnej LGD podczas "XX MIĘDZYNARODOWEGO FESTIWALU SIABROUSKAJA BIASIEDA 2019" pracownicy biura LGD informowali o walorach obszaru działania LGD, bieżących działaniach oraz o marce LGD Puszcza Knyszyńska. Stoisko informacyjno-promocyjne LGD odwiedziło ponad 65 osób. Osoby odwiedzające stoisko otrzymywały gadżety LGD.

2. 14 września 2019r. w Sokolu. Podczas akcji promocyjnej LGD PODCZAS "ŚWIĘTA GRZYBA I DNIA OTWARTYCH WRÓT CENTRUM PRODUKTU LOKALNEGO W SOKOLU" pracownicy biura LGD informowali o walorach obszaru działania LGD, bieżących działaniach oraz o marce LGD Puszcza Knyszyńska. Stoisko informacyjno-promocyjne LGD odwiedziło ponad 70 osób. Osoby odwiedzające stoisko otrzymywały gadżety LGD.

- **Kampania społeczna na rzecz jakości życia i podniesienia aktywności grup defaworyzowanych na obszarze LGD Puszcza Knyszyńska:**

W ramach kampanii w siedzibie LGD Puszcza Knyszyńska w dniu 12 czerwca 2019r. odbyło się „Spotkanie z osobą, która odniosła sukces”, w którym wzięły udział 24 osoby. Podczas spotkania, pani Magdalena Jurczuk, pomysłodawczyni i założycielka INSTYTUTU RODZINY EJ MAMO, opowiedziała zebranych o swojej drodze do sukcesu - jak swoją pasję i zainteresowania przełożyła na biznes, jak aktywizuje siebie i innych do działania. Dzięki dotacji na założenie działalności gospodarczej, otrzymanej z LGD Puszcza Knyszyńska, doprowadziła do stworzenia pierwszej w historii Michałowa szkoły rodzenia.

Dwie obecne na spotkaniu osoby zadeklarowały, że są zmotywowane do działania i podpisały stosowne oświadczenia. Zamieszczone zostały informacje na stronie internetowej LGD oraz w siedzibach członków, u partnerów społecznych, działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- **Badanie dot. jakości życia na obszarze LGD:**

W ramach tego badania na stronie internetowej [www.puszczaknyszynska.org](http://www.puszczaknyszynska.org) dostępna jest ankieta „Jak oceniasz poziom życia na terenie LGD Puszcza Knyszyńska?” W terminie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019r. oddano 186 głosów. Większość osób biorących udział w sondażu ocenia jakość życia na terenie LGD Puszcza Knyszyńska na poziomie średnim oraz dobrym.

- **Profesjonalizacja kadr na rzecz efektywniejszej realizacji LSR:**

Zgodnie z Planem szkoleń dla członków organu decyzyjnego, Zarządu LGD oraz pracowników biura, przygotowano i przeprowadzono jedno szkolenie dla członków Rady LGD. W dniu 12 grudnia 2019r. w Supraślu odbyło się szkolenie pt: „Omówienie kryteriów do planowanych konkursów w pierwszym kwartale 2020 roku”.

Pracownicy biura oraz członkowie organów LGD uczestniczyli w 19 osobodniach szkoleń podnoszących umiejętności.

## **ZMIANY W DOKUMENTACH LGD PUSZCZA KNYSZYŃSKA**

W 2019 r. w czerwcu dokonano aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Puszcza Knyszyńska 2014-2020 (m.in. w zakresie alokacji dodatkowych środków).

W 2019 r. dwukrotnie aktualizowane były również Procedury oceny i wyboru operacji w ramach wdrażania LSR 2014-2020 LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA – PUSZCZA KNYSZYŃSKA:

- w kwietniu zmiany dotyczyły m.in.: aktualizacji indeksów aktów prawnych, zapisów dot. warunków wyboru operacji, dostosowania zapisów dot. terminów oceny i wyboru operacji,



aktualizacji „Karty oceny wniosku i wyboru operacji” oraz aktualizacji pisma informującego o wyniku oceny;

- w październiku zmiany dotyczyły m.in.: aktualizacji „Karty oceny wniosku i wyboru operacji” – dotyczy części B – EFS/EFRR.

## **REALIZACJA PROJEKTÓW ZEWNĘTRZNYCH I DODATKOWYCH W 2019 ROKU:**

### **1. PROW: PROJEKT WSPÓŁPRACY (REALIZACJA) p.n. ONE BELT ONE ROAD – BALTIC SILK ROAD. JEDEN PAS JEDEN SZLAK - BAŁTYCKI JEDWABNYSZLAK**

Lokalna Grupa Działania-Puszcza Knyszyńska wraz z Lokalnymi Grupami Działania z Finlandii (LGD Karhuseutu) i Estonii (LGD Hiiumaa), podpisała umowę na realizację projektu współpracy ONE BELT ONE ROAD – BALTIC SILK ROAD. JEDEN PAS JEDEN SZLAK - BAŁTYCKI JEDWABNYSZLAK. W dniu 13 października 2017 roku LGD Puszcza Knyszyńska podpisała umowę na realizację tego projektu współpracy z Zarządzeniem Województwa Podlaskiego.

Projekt ponadnarodowy ma na celu wsparcie współpracy bałtycko-chińskiej poprzez organizowanie seminariów tematycznych dla chińskiego sektora publicznego w krajach partnerskich, a także spotkań europejskich i chińskich dla lokalnych przedsiębiorców w celu nawiązania kontaktów. Docelowo partnerzy stworzą pakiety podrózne do marketingu turystycznego naszych obszarów w Chinach, a jeśli dobrze wszystko pójdzie, zaoferują europejskie doradztwo w sprawach dotyczących chińskich obszarów wiejskich. W roku 2017 odbyło się seminarium w Finlandii, a w 2018 r. w Polsce i Estonii.

W roku 2019 zrealizowano drugi planowany wyjazd studyjny do Chin. Wyjazd odbył się w dniach 19-25 maja w Ningbo i Szanghaji. Zgodnie z założeniami spotkanie dotyczyło potencjalnej współpracy w obszarze turystyki krajów nadbałtyckich zorientowanej na turystów w Chin oraz było okazją wymiany wiedzy i doświadczeń firm i organizacji z Finlandii, Polski i Estonii w obszarze biznesowym w szczególności uwzględniającym branżę IT. Celem seminarium było spotkanie z partnerami projektu w celu omówienia dalszej współpracy, przeprowadzenia działań projektowych i wymiany doświadczeń z obszaru projektu. W ramach spotkań omawiano zasady współpracy turystycznej oraz gospodarczej z firmami z terenu LGD Puszcza Knyszyńska. Przedstawiciele sektora małych i średnich firm nawiązali kontakty które przed pandemią były bliskie realizacji. Pakiety będą uwzględniać specyfikę chińskiego rynku, interesująca dla zwiedzających i przydatną dla Europejczyków.

### **2. PROW: PROJEKT WSPÓŁPRACY (PRZYGOTOWANIE I REALIZACJA) pn. "WYOBRAŻMY SOBIE NIETYPOWE PRZYSTANIE W LESIE"**

W lipcu 2018 r. Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska (Polska) podpisała z GAL Haute Lande d'Armagnac (Francja) umowę współpracy w sprawie realizacji projektu „En forêt, imaginons des escales atypiques” („Wyobraźmy sobie nietypowe przystanie w lesie”).

Projekt realizowany jest w latach 2018-2020. Główny temat współpracy to rozwój turystyki na obszarach leśnych. Najważniejsza idea tego projektu to stworzenie oryginalnej oferty pobytu

na obu terytoriach w oparciu o innowacyjne wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych. Główne zadania planowane do wykonania to przygotowanie koncepcji oraz dokumentacji technicznej do realizacji obiektów sztuki nowoczesnej pełniących jednocześnie funkcje użytkowe (obserwatorium przyrody; obiekt krótkotrwałego przebywania turysty) oraz rzeźb na obszarze LGD Puszcza Knyszyńska oraz Landes de Gascogne.

Partnerami projektu po stronie francuskiej są: GAL Haut Lande d'Armagnac, Parc Naturel Regional Lande de Gascogne oraz Stowarzyszenie „La Foret d'Art Contemporain”. LGD Puszcza Knyszyńska realizuje ten projekt we współpracy z Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej, Liceum Plastycznym w Supraślu, Wydziałem Architektury Politechniki Białostockiej oraz Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Białymstoku i Nadleśnictwami Puszczy Knyszyńskiej.

Projekt ma następujące cele:

- Wniesienie wkładu w promowanie dużego znaczenia dziedzictwa przyrody leśnej.
- Upowszechnianie sztuki współczesnej i przedstawianie jej potencjalnego zastosowania.
- Wzbogacenie oferty turystycznej obszarów wiejskich poprzez projektowanie innowacyjnych, nietypowych produktów oraz wspólne tworzenie nowych szlaków turystycznych.
- Wspieranie współpracy pomiędzy artystami, organizatorami turystyki i instytucjami z obszaru Lande de Gascogne i Puszczy Knyszyńskiej.
- Wykazywanie wartości dodanej współpracy: wzmocnienie pozytywnego wizerunku „Lasu Sztuki Współczesnej” poprzez realizację projektu o wymiarze europejskim, konsolidacja oferty turystycznej – ponadnarodowej – dla Parku Regionalnego Landów Gaskońskich oraz nadanie nowej dynamiki tematowi sztuki współczesnej na obszarze Puszczy Knyszyńskiej.

W roku 2019 zrealizowano następujące zadania w tym projekcie:

- zorganizowano i rozstrzygnięto konkurs w Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu na projekt "rzeźby w lesie";
- zorganizowano i rozstrzygnięto konkurs na Wydziale Architektury Politechniki Białostockiej na koncepcję rzeźby mieszkalnej - obserwatorium przyrody;
- zorganizowano dwie wystawy pokonkursowe, prezentujące wszystkie nagrodzone prace z obu konkursów;
- zorganizowano wizytę studyjną w Polsce przedstawicieli strony francuskiej, połączoną z seminarium (14-28.04.2020);
- zorganizowano wizytę studyjną we Francji dotyczącą realizacji projektu, połączoną z seminarium (16-20.10.2020).

### **3. PROW: PROJEKT WSPÓŁPRACY (PRZYGOTOWANIE I REALIZACJA) pn. ENERGIA ODNAWIALNA LOKALNIE. INNOWACYJNA INICJATYWA PARTNERSKA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIA ZMIANOM KLIMATYCZNYM**

W dn. 21 grudnia 2018 r. została podpisana umowa pomiędzy Samorządem Województwa Podlaskiego, a pięcioma lokalnym grupami działania, na realizację projektu pn. "Energia



Odnawialna Lokalnie. Innowacyjna inicjatywa partnerska na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zmianom klimatycznym".

Liderem projektu jest Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska. Partnerami projektu są: Stowarzyszenie „Suwalsko-Sejneńska” Lokalna Grupa Działania; Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”; Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie”; Stowarzyszenie LGD Szlak Tatarski.

Celem operacji jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców terenów partnerskich lokalnych grup działania ze szczególnym uwzględnieniem promocji gospodarki niskoemisyjnej efektywnie korzystającej z zasobów naturalnych. Realizacja inicjatywy partnerskiej (5 lokalnych grup działania) na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zmianom klimatycznym odbywa się poprzez realizację szeregu zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w zakresie prezentacji i popularyzacji różnych rodzajów odnawialnych źródeł energii do grudnia 2019 roku. Poprzez realizację tego projektu współpracy poszczególne LGD zrealizują cele szczegółowe i przedsięwzięcia swoich LSR.

W roku 2019 zrealizowano następujące zadania w tym projekcie:

- W dniach 28-29 marca 2019r. w Jeziorowskich zorganizowano dla 40 osób dwudniową konferencję inauguracyjną projekt. Wzięli w niej udział przedstawiciele partnerskich LGD reprezentujący sektory: samorządowy, biznesu i społeczny. Podczas spotkania zaprezentowane zostały cele i założenia operacji, zostało przeprowadzone także szkolenie w zakresie rodzajów odnawialnych źródeł energii, zasad i regulacji prawnych dotyczących sfery energetyki z OZE, sposobów pozyskiwania środków na działalność gospodarczą związaną z sektorem energetycznym. Drugiego dnia konferencji odbyła się wizyta studyjna prezentująca dobre przykłady tj. praktyczne zastosowania OZE na terenie gmin: Prostki, Stare Juchy, Świętajno na obszarze LGD "Lider w EGO".
- W dniach 30.09.2019r. - 04.10.2019r. zorganizowano dla 51 osób wizytę studyjną do Dreżna. Pięciodniowa wizyta studyjna na terenie Niemiec dot. wykorzystania technologii energetycznych w gospodarstwach domowych, budynkach i miejscach użyteczności publicznej.

W trakcie wizyty studyjnej uczestnicy odbyli wiele spotkań merytorycznych m.in. z przedstawicielami lokalnym samorządów, lokalnych grup działania oraz organizacji związanych z pozyskiwaniem energii z odnawialnych źródeł. Zapoznali się m.in z zastosowaniem pozyskiwania energii w zakładach Volkswagena -wizyta w Centrum Mobilności Jutra (Center of Future Mobility) Szklanej Manufakturze koncernu Volkswagen. Od 2018 r. produkcja w Dreźnie jest całkowicie neutralna pod względem emisji CO<sub>2</sub>. Energia elektryczna wykorzystywana przez fabrykę pochodzi wyłącznie ze źródeł odnawialnych. Pozwala to na redukcję emisji dwutlenku węgla o 3 600 ton rocznie. Dodatkowo zakład VW przestawi się na system ogrzewania, który nie powoduje wytwarzania CO<sub>2</sub>. Uczestnicy wyjazdu zwiedzili także farmy wiatrowe i fotowoltaiczne.

- W dniu 3 sierpnia 2019 r. zorganizowano festyn ekologiczny "Energia żywności" adresowany do mieszkańców obszaru LGD "Lider w EGO" i turystów, poświęcony promocji OZE i efektywności energetycznej. Zaproszeni zostali producenci OZE, producenci żywności ekologicznej oraz lokalni twórcy rękodzieła. W trakcie festynu przygotowano min.: zabawy dla dzieci, konkursy o ekologii a także punkty edukacyjne o tematyce związanej z OZE. Festyn poprzez promocję i popularyzację tematu energii

odnawialnych zwiększył zainteresowanie źródłami energii odnawialnych wykorzystywanymi przez indywidualne gospodarstwa domowe.

- W ramach realizacji projektu LGD Puszcza Knyszyńska oraz Suwalsko-Sejneńska Lokalna Grupa Działania zakupiły rowery górskie wraz z niezbędnym wyposażeniem do uprawiania turystyki aktywnej. Rowery są elementem promującym różne sposoby wykorzystania OZE w turystyce. Zakupione rowery są wyposażone w zestaw mobilnej ładowarki solarnej wraz z magazynem energii dostosowanym do warunków turystyki aktywnej. Zestaw można rozłożyć na postoju i doładować z wykorzystaniem promieni słonecznych. Zestaw umożliwia ładowanie niewielkich urządzeń zasilanych przez 12 V oraz przez USB. Panel słoneczny daje możliwość pozyskania nawet 7 watów energii słonecznej. Turystyczny panel słoneczny jest składany, dzięki czemu jest łatwy w przenoszeniu i bez problemu można go schować do plecaka lub sakwy rowerowej. Lokalne Grupy Działania udostępniają bezpłatnie rowery turystom.
- LGD "Lider w EGO" oraz Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Brama na Podlasie" wykonały i zamontowały tablice informacyjne zasilane panelem fotowoltaicznym, które zostały umiejscowione na terenie gmin członkowskich. Tablice są oświetlone panelem fotowoltaicznym zasilającym akumulator, który poprzez automat zmierzchowy zasila reflektory LED. Na tablicach została umieszczona informacja o realizowanej operacji, o LGD oraz odnawialnych źródłach energii, które mogą mieć zastosowanie w gospodarstwach domowych.
- LGD Szlak Tatarski w ramach realizacji projektu zakupiło Kolektor słoneczny, który znajduje się w siedzibie biura Stowarzyszenia LGD Szlak Tatarski. Jest to instalacja o charakterze ruchomej ekspozycji. Kolektor słoneczny ma zastosowanie w postaci modelu reprezentacyjnego na potrzeby nowej formy warsztatów szkoleniowych dla potencjalnych beneficjentów Stowarzyszenia LGD Szlak Tatarski.

#### **4. PROJEKT W RAMACH ŚRODKÓW MINISTERSTWA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU NA RZECZ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ OSÓB STARSZYCH NA LATA 2014-2020 p.n. „AKTYWNI SENIORZY Z PUSZCZY KNYSZYŃSKIEJ”**

Projekt był współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 i realizowany w okresie od 1 kwietnia 2019r. do 31 listopada 2019r.

Projekt skierowany był do 40 mieszkańców gmin LGD w wieku 60 lat i więcej. W projekcie uczestniczyli seniorzy z gminy Supraśl i Zabłudów. Osiągnięto wszystkie założone cele projektu. Osiągnięto cel główny, jakim było zwiększenie aktywności, wzrost wiedzy i zaangażowania seniorów - mieszkańców gmin LGD Puszcza Knyszyńska w sprawy publiczne.

Poprzez udział w działaniach projektowych, zwłaszcza poprzez warsztaty aktywizujące, uczestnicy podnieśli swoje kompetencje osobiste: wzrosła ich pewność siebie, asertywność, świadomość jak reprezentować interesy swoje i innych osób, motywacja do działania. Seniorzy nabyli również umiejętności praktyczne w zakresie pielęgnacji terenów zielonych i budowy małej architektury wiejskiej – ławeczek. Uczestnicy zdobyli również wiedzę dotyczącą możliwości partycypacji w życiu publicznym, m.in. poprzez udział w 2 wyjazdach studyjnych pn.: „Rola



organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w rozwoju gmin i aktywizacji mieszkańców - na przykładzie organizacji i grup nieformalnych działających na obszarze Suwalsko – Sejneńskiej Lokalnej Grupy Działania „Dobre praktyki włączania seniorów w procesy decyzyjne, współpracy władz lokalnych z mieszkańcami” do Gdyni. Zdobyta wiedza umożliwi im większą aktywność społeczną i skuteczny udział w dialogu obywatelskim.

### **3.1.2. Działalność LGD Puszcza Knyszyńska w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w 2019 r.**

1. Przedstawiciele LGD Puszcza Knyszyńska uczestniczyli w Forum Lokalnych Grup Działania organizowanym przez Sekretariat Regionalny KSOW :

- w dniach 13-14 czerwca 2019r. w Gawrych Rudzie;
- w dniach 5-6 września 2019r. w Białowieży.

2. Przedstawiciele LGD (pracownicy biura oraz członkowie LGD) podnosili również swoje kompetencje podczas wyjazdów studyjnych, organizowanych w ramach KSOW:

- w dniach 24-30 czerwca 2019 r. odbyła się wizyta studyjna pn. „Wyjazd studyjno – szkoleniowy do Chorwacji”, zorganizowana przez Lokalną Grupę Działania "Puszcza Białowieska".
- w dniach 27-30 sierpnia 2019r. odbyła się wizyta pn. „Wizyta studyjna w Bieszczady” zorganizowana przez Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania - Tygiel Doliny Bugu" oraz LGD Puszcza Knyszyńska.
- w dniach 18 -22 września 2019 r. odbyła się wizyta studyjna do Francji pn. „Dobre przykłady w zakresie rozwoju turystyki opartej na walorach przyrody oraz dziedzictwie kulturowym”, zorganizowana przez Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania - Tygiel Doliny Bugu".

### **4. Informacja o prowadzonej działalności gospodarczej**

Według wpisu, do Krajowego Rejestru Sądowego, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania - Puszcza Knyszyńska nie prowadzi działalności gospodarczej.

### **5. Dane o liczbie osób zatrudnionych w Stowarzyszeniu**

W 2019roku Stowarzyszenie zatrudniało na umowę o pracę 5 osób:

- Dyrektor Biura LGD,
- Specjalista do spraw finansowych, kadrowych, współpracy i obsługi Rady,
- Specjalista ds. wdrażania LSR (EFS), monitoringu i współpracy,
- Specjalista do spraw wdrażania LSR (EFRR), obsługi Rady i promocji,
- Specjalista do spraw wdrażania LSR (PROW), obsługi administracyjno-biurowej i animacji.

## **6. Informacja o udzielonych pożyczkach**

Stowarzyszenie nie udzieliło pożyczek pieniężnych.

## **7. Informacja o nabytych udziałach i akcjach**

Stowarzyszenie nie nabyło obligacji, udziałów ani akcji w spółkach prawa handlowego.

## **8. Informacja o nabytych nieruchomościach**

Stowarzyszenie nie nabyło żadnych nieruchomości.

## **9. Kontrole**

W 2019 roku w stowarzyszeniu przeprowadzono następujące kontrole:

- W okresie od 26.03.2019r. do 06.05.2019r. Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego dokonał weryfikacji zobowiązań wynikających z § 5 Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, która określa warunki i sposoby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania – Puszcza Knyszyńska 2014-2020.  
Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień skutkujących wydaniem rekomendacji/zaleceń pokontrolnych.
- W dniu 28.05.2019r. Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego dokonał kontroli w zakresie wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.  
Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień skutkujących wydaniem rekomendacji/zaleceń pokontrolnych.

Podpisy członków Zarządu:

Adam Kamiński .....

Joanna Sokólska .....

Agnieszka EwaTarkawian .....

